

Maksu- ja Tolliamet

Löötsa 8a
15176 Tallinn

kuupäev digitaallkirjas

SELGITUSTAOTLUS

Maksukorralduse seaduse § 14 lg 1 alusel palub Ellex Raidla Advokaadibüroo OÜ (edaspidi **Taotleja**) Maksu- ja Tolliameti seisukohta seoses elektroiintensiivse ettevõtja poolt elektrisalvestuslahenduse kasutusele võtmise võimaliku mõjuga elektriaktsiisi soodusmäärale.

1. Asjaolude kirjeldus

1.1. Eestis registreeritud ja tegutsev tööstusettevõtja (edaspidi **Ettevõtte**) on elektroiintensiivne ettevõtja alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (ATKEAS) § 20² tähenduses ning omab energia aktsiisivabastuse luba.

1.2. Energia aktsiisivabastuse luba annab Ettevõttele õiguse soetada tööstusprotsesside jaoks elektrienergiat ATKEAS § 66 lg-s 12¹ sätestatud elektrienergia soodusaktsiisimääraga.

1.3. Tulenevalt viimaste aastate kõrgetest elektrienergia hindadest on Ettevõtte otsimas võimalusi energiakulude optimeerimiseks. Ühe võimalusena kaalutakse Ettevõttes akupargist ja seda teenindavatest seadmetest ja ühendustest koosneva elektrisalvestuslahenduse (**Salvestuslahendus**) kasutusele võtmist, mis võimaldaks siluda elektribörsi hinnakõikumisi ja seeläbi elektrikulusid vähendada.

1.4. Salvestuslahendus on plaanis ühendada Ettevõtte olemasoleva elektrivõrgu liitumispunkti kaudu. Ettevõtte olemasolev liitumispunkt töötab ühesuunaliselt, st võimaldab üksnes elektrienergia tarbimist, aga mitte elektrienergia tagasimüüki elektrivõrku.

1.5. Salvestuslahendus võimaldaks Ettevõttel osta elektrienergiat soodsa börsihinnaga perioodidel ning salvestada see Salvestuslahenduse akudesse. Salvestatud elektrienergia kasutamine Ettevõtte poolt (Ettevõtte tööstuses) toimuks kallima börsihinnaga perioodidel, kui elektrienergia soetamine otse elektrivõrgust on ebasoodne.

1.6. Täiendavalt annaks Salvestuslahendus Ettevõttele võimaluse osaleda Balti ühisel sagedusreservide võimsusturul ja seeläbi lisatulu teenida, sest Salvestuslahendus lubaks energiakasutuse paindlikumat juhtimist (tipukoormuse ajal energiakasutuse vähendamist ja odavamatele tundidele suunamist).

1.7. Salvestuslahenduse kasutusele võtmiseks kaalub Ettevõtte hetkel kahte peamist alternatiivi:

1.7.1. Salvestuslahenduse soetamine Ettevõtte enda poolt (Alternatiiv I). Selle alternatiivi puhul ostab Ettevõtte Salvestuslahenduse omaenda vahendite eest ja enda nimele ning paigaldab selle Ettevõtte territooriumile. Salvestuslahendus ühendatakse elektrivõrguga olemasoleva tarbimissuunalise liitumispunkti kaudu.

1.7.2. Salvestuslahenduse rentimine kolmandalt isikult (Alternatiiv II). Selle alternatiivi puhul Salvestuslahenduse ostab ja paigaldab Ettevõtte territooriumile või selle lähedusse kolmas isik (suure töönaosusega Ettevõttega seotud isik). Ettevõtte ja Salvestuslahenduse omaniku vahel sõlmitakse rendi- ja opereerimisleping, mis võimaldab Ettevõttel kasutada Salvestuslahendust Ettevõtte poolt

ostetava elektrienergia salvestamiseks. Samuti osutab Salvestuslahenduse omanik Ettevõttele Salvestuslahenduse opereerimise teenust, mis hõlmab muuhulgas elektrienergia elektrivõrgust ostmise ja akudesse salvestamise ning akudest elektrienergia võtmise ajastamist ning juhtimist. Elektrienergia ostu või müüki Salvestuslahenduse omaniku ja Ettevõtte vahel ühelgi hetkel ei toimu, st kogu elektrienergia ost elektrivõrgust toimub Ettevõtte enda poolt ja nimel. Salvestuslahendus ühendatakse elektrivõrguga olemasoleva tarbimissuunalise liitumispunkti kaudu.

1.8. Alternatiivi II edasiarendusena on teoreetilisena vaatluse all variant, kus Ettevõtte praegune ühesuunaliselt toimiv liitumispunkt ehitatakse tulevikus ümber kahe-suunaliseks, võimaldamaks elektrienergia elektrivõrgust ostmise kõrval seda elektrivõrku ka tagasi müüa (**Alternatiiv III**). Sellisel juhul teostaks elektrienergia elektrivõrku tagasimüümist Salvestuslahenduse omanik enda nimel. Ettevõtte poolt jätkuks Salvestuslahenduse rentimine üksnes tarbimisotstarbel nagu kirjeldatud Alternatiivi II juures, st Ettevõtte poolt elektrivõrgust soodusaktsiisimääraga ostetud ja Salvestuslahenduses salvestatud elektrienergiat elektrivõrku tagasimüümiseks ei kasutataks. Alternatiivi III kasutusele võtmisel oleks Salvestuslahenduse omaniku poolt tagatud, et Salvestuslahenduse omaniku elektrienergia müügiga seonduvad tegevused oleksid täielikult eraldatud Ettevõtte tarbimissuunalisest tegevusest (nt eraldiseisvad akud, ühendused, mõõtepunktid) ning et ühelgi hetkel ei saaks toimuda Ettevõtte poolt soodusaktsiisimääraga ostetud elektrienergia tagasimüük elektriturule. Juhul, kui tegevuste selline eraldamine peaks kujunema ebaotstarbekalt kalliks, võidakse kaaluda ka lahendust, kus Salvestuslahenduse omanikule vajaliku elektrienergia müüb viimasele edasi Ettevõtte, kuid seda ilma aktsiisisoostust kohaldamata, kusjuures soodusaktsiisimääraga ja tavamääraga maksustatud elektrienergia osas peaks Ettevõtte eraldi arvestust vastavalt seaduses sätestatud nõutele.

2. Selgitustaotluse küsimused

2.1. Palume Maksu- ja Tolliameti seisukohta seoses alltoodud küsimustega:

- (i) Kas Ettevõtte poolt Alternatiivi I ja Alternatiivi II tingimustel Salvestuslahenduse kasutusele võtmine mõjutab Ettevõtte energia aktsiisivabastuse luba ja õigust osta elektrienergiat elektrienergia soodusaktsiisimääraga?**
- (ii) Kas Ettevõtte poolt Alternatiivi III tingimustel Salvestuslahenduse kasutusele võtmine mõjutab Ettevõtte energia aktsiisivabastuse luba ja õigust osta elektrienergiat elektrienergia soodusaktsiisimääraga, kui:**
 - (a) Ettevõtte tarbimissuunaline tegevus ja Salvestuslahenduse omaniku elektrienergia müügiga seonduvad tegevused on teine teisest täielikult lahutatud;**
 - (b) Elektrienergia ost ja tagasimüük elektriturule Salvestuslahenduse omaniku huvides toimub Ettevõtte kaudu (s.o Ettevõtte nimel), kuid ilma soodusaktsiisimäär kohaldamata, kusjuures soodusaktsiisimääraga ja tavamääraga maksustatud elektrienergia osas peab Ettevõtte eraldi arvestust vastavalt seaduses sätestatud nõuetele.**
- (iii) Kas ülaltoodud punktis (ii)(b) kirjeldatud stsenaarium välistaks Ettevõtte kvalifitseerumise intensiivse gaasitarbimisega ettevõtjaks ATKEAS § 20³ mõttes?**

3. Taotleja seisukoht

3.1. Ettevõtte kaalub energiakulude optimeerimiseks erinevaid Salvestuslahenduse kasutusele võtmise alternatiive, kusjuures kriitilise tähtsusega on seejuures energia aktsiisivabastusloa ning soodusaktsiisimääraga elektrienergia ostmise võimaluse säilimine.

3.2. Elektointensiivse ettevõtja määratlus ning elektointensiivseks ettevõtjaks kvalifitseerumise tingimused on sätestatud ATKEAS § 20².

3.3. ATKEAS § 20² lg 3 kohaselt loetakse elektointensiivseks ettevõtjaks ettevõtja, kes vastab kõikidele järgmistele tingimustele:

1) *ettevõtja põhitegevusala Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1893/2006, millega kehtestatakse majanduse tegevusalade statistiline klassifikaator NACE Revision 2 ning muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 3037/90 ja teatavaid EÜ määrusi, mis käsitlevad konkreetseid statistikavaldkondi (ELT L 393, 30.12.2006, lk 1–39), I lisa kohaselt on töötlev tööstus (jagu C) või infoalane tegevus (jao J osa 63);*

- 2) *ettevõtja energiajuhtimissüsteem vastab standardile EVS-EN ISO 50001;*
- 3) *ettevõtjal oli energia aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud ühel kuni neljal järjestikusel majandusaastal elektroiintensiivsus keskmiselt vähemalt 20 protsenti või ettevõtjal on prognoositud elektroiintensiivsus järgmisel 12 kalendrikuul keskmiselt vähemalt 20 protsenti;*
- 4) *ettevõtja ei ole raskustes komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 EL-i aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78), tähenduses;*
- 5) *ettevõtja raamatupidamise sise-eeskiri vastab raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetele.*

3.4. Taotleja hinnangul ei muuda ega mõjuta Salvestuslahenduse kasutusele võtmine Alternatiivi I, Alternatiivi II ega Alternatiivi III alusel ühtegi ülalnimetatud elektroiintensiivse ettevõtja põhitingimustest. Ettevõtte põhitegevusalaks jääb endiselt töötlev tööstus, kusjuures ühegi Alternatiivi alusel ei hakka Ettevõtte põhitegevusalana tegelema elektrienergia müügiga. Alternatiivi III ühe stsenaariumi puhul potentsiaalselt toimuv elektrienergia vahendamine Ettevõtte poolt Salvestuslahenduse omanikule jääks tõenäoliselt üsna piiratud mahuga tegevuseks ning põhitegevusalaks kindlasti ei kvalifitseeruks. Samuti jääb Salvestuslahenduse kasutusele võtmise tagajärjel täidetuks nõue, mille kohaselt peab elektroiintensiivsus moodustama vähemalt 20% – Salvestuslahenduse kasutusele võtmine võimaldab küll ettevõtjal vähendada elektrikulusid, kuid Ettevõtte tööstusprotsesside elektrienergia tarbimine on niivõrd suur, et vastav sääst ei põhjusta elektroiintensiivsuse näitaja langemist alla 20%. Alternatiivi I, Alternatiivi II või Alternatiivi III kasutusele võtmise tagajärjel vastab Ettevõtte energiajuhtimissüsteem endiselt standardile EVS-EN ISO 50001.

3.5. ATKEAS § 69⁶ sätestab energia aktsiisivabastuse loa omaniku kohustused, mille täitmine või mitte täitmine võib mõjutada loa kehtivust. Käesoleva taotluse kontekstis on Taotleja hinnangul olulised järgmised kohustused:

- (i) *Energia aktsiisivabastuse loa omanik on kohustatud elektrienergia puhul pidama eraldi arvestust aktsiisiga maksustatult, soodusaktsiisimääraga maksustatult ning aktsiisivabalt soetatud ja kasutatud elektrienergia koguse kohta (ATKEAS § 69⁶ lg 1 p 3);*
- (ii) *Energia aktsiisivabastuse loa omanik on kohustatud kasutama aktsiisivaba kütust või elektrienergiat ainult aktsiisivabastuse loa saamiseks esitatud taotluses märgitud otstarbel (ATKEAS § 69⁶ lg 1 p 4);*
- (iii) *Energia aktsiisivabastuse loa omanik on kohustatud kasutama aktsiisivaba või soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat ainuisikuliselt (ATKEAS § 69⁶ lg 1 p 7²).*

3.6. Eeltoodust tulenevalt tohib Ettevõtte kui energia aktsiisivabastuse loa omanik kasutada soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat üksnes omaenda tegevuses ning üksnes töötleva tööstuse otstarbel (tulenevalt elektroiintensiivse ettevõtja põhinõuetest).

3.7. Juhul, kui Ettevõtte peaks kasutama soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat muul kui seaduses lubatud otstarbel, näiteks salvestama sellist elektrit Salvestuslahenduse abil ning seejärel müüma seda elektriturule tagasi, võib see kaasa tuua nii täiendava elektriaktsiisikohustuse ATKEAS § 24 lg 6⁵ p 1 alusel¹ kui energia aktsiisivabastuse loa kehtetuks tunnistamise ATKEAS § 69⁵ lg 3 p 8 alusel².

3.8. Taotleja on seisukohal, et käesoleval juhul Ettevõtte poolt Alternatiivide I ja II alusel Salvestusseadme kasutusele võtmine ei too ega saa isegi teoreetiliselt endaga kaasa tuua ATKEAS § 69⁶ sätestatud energia aktsiisivabastuse loa omaniku kohustuste rikkumist. Nimelt jääb Alternatiivide I ja II puhul Salvestusseade elektrivõrguga ühendatuks tarbimissuunalise liitumispunkti kaudu, mis lubab Ettevõttele üksnes elektrienergia tarbimist ning ei võimalda soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia elektrivõrku tagasimüümist. Kogu elektrienergia ostetakse ning tarbitakse jätkuvalt Ettevõtte enda poolt ning kasutatakse Ettevõtte

¹ ATKEAS § 24 lg 6⁵ p 1 kohaselt energia aktsiisivabastuse luba omaval või omanud elektroiintensiivsel ettevõtjal tekib kohustus tasuda aktsiisi ATKEAS § 66 lõikes 12 sätestatud määra alusel alates tema viimase lõppenud majandusaasta algusest kuni alljärgneva sündmuseni tarbitud elektrienergialt, kui: 1) jäetakse täitmata käesoleva seaduse § 69⁶ lõike 1 punktis 3 või 7² või sama paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud kohustus [...].

² ATKEAS § 69⁵ lg 3 p 8 kohaselt Maksu- ja Tolliameti peadirektor või tema volitatud ametnik tunnistab energia aktsiisivabastuse loa kehtetuks, kui: 8) elektroiintensiivne ettevõtja ei vasta enam käesoleva seaduse § 20² lõikes 3 sätestatud tingimustele, esineb § 24 lõike 6⁵ punktis 1 või 2 või lõike 6¹² punktis 1 nimetatud asjaolu või esineb sama paragrahvi lõike 6⁵ punktis 3 või lõike 6¹² punktis 2 nimetatud asjaolu, ilma et elektroiintensiivne ettevõtja oleks esitanud käesoleva seaduse § 24 lõikes 6⁷ sätestatud nõuetele ja tähtjaks sõltumatu vandeaudiitori vastavat aruannet prognoositud elektroiintensiivsuse kohta;

tööstuslikus protsessis. Ainus sisuline muudatus, mille toob endaga kaasa Salvestusseadme kasutuselevõtt, on see, et osa soodusaktsiisimääraga ostetud elektrienergiast ei tarbita mitte kohe, vaid salvestatakse Salvestusseadmes ning tarbitakse Ettevõtte poolt hiljem. Kuna ATKEAS ei sisalda piiranguid soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia salvestamise või tarbimise ajastamise osas, siis on Taotleja hinnangul selline tegevus lubatud ning ei avalda negatiivset mõju energia aktsiisivabastuse loale või Ettevõtte võimalusele osta elektrienergiat soodusaktsiisimääraga.

3.9. Alternatiivi II puhul ei muuda Taotleja hinnangul eeltoodud järeldust asjaolu, et Salvestusseadme omandiõigus kuulub kolmandale isikule ning et Ettevõtte rendib Salvestusseadet ning ostab sisse Salvestusseadme opereerimisteenust. Kogu soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia ostetakse ja kasutatakse lõppkokkuvõttes endiselt üksnes Ettevõtte enda poolt ning kolmandatele isikutele soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergiat ei edastata.

3.10. Taotleja on seisukohal, et Salvestusseadme kasutusele võtmine selliselt, et see ei avaldaks negatiivset mõju Ettevõtte energia aktsiisivabastuse loale, on võimalik ka Alternatiivi III puhul. Selleks peaksid Taotleja hinnangul Ettevõtte ja Salvestusseadme omaniku tegevused olema korraldatud järgmistel alternatiivsetel viisidel:

3.10.1. Tagatud on Ettevõtte tarbimissuunalise tegevuse ja Salvestuslahenduse omaniku elektrienergia müügi seonduvate tegevuste täielik lahutus, mis saavutatakse eraldiseisvate akude, mõõtepunktide ja ühenduste kasutamise kaudu. Selle tagajärjel oleks soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia kasutamine Salvestusseadme omaniku poolt või selle edastamine elektriturule välistatud.

3.10.2. Juhul, kui Ettevõtte ja Salvestuslahenduse omaniku tegevuste lahutamine osutub tehniliselt liialt keerukaks või kalliks, toimub Salvestuslahenduse omaniku huvides elektrienergia ost ja tagasimüük elektriturule Ettevõtte kaudu. See tähendab, et elektrienergia ostmise ja elektriturule tagasi müümine Salvestuslahenduse omaniku huvides toimuks küll Ettevõtte nimel ning Ettevõtte kahe-suunalist liitumispunkti kasutades, kuid Salvestuslahenduse omaniku tegevuse tarvis elektrit ostes ei kohaldata Ettevõtte soodusaktsiisimäära ning seega ei rikuks ka ATKEAS § 69⁶ lg 1 p 7² kohustust. Sellise lahenduse eeltingimuseks on Ettevõtte poolt eraldi arvestuse pidamine aktsiisi tavamääraga ning soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia koguste kohta vastavalt ATKEAS § 69⁶ lg 1 punktile 3, sh vastavate mõõteseadmete paigaldamine. Taotleja hinnangul ei välistaks sellise kõrvaltegevuse olemasolu (Ettevõtte põhitegevusalaks jääb endiselt töötlev tööstus) ATKEAS kohaselt Ettevõtte jätkuva elektroiintensiivseks ettevõtjaks kvalifitseerumise.

3.11. Punktis 3.10.2 käsitletud stsenaariumi puhul toimuvat elektrienergia vahendamist Ettevõttelt Salvestuslahenduse omanikule ei saaks Taotleja hinnangul lugeda „elektrienergiaga varustamiseks“ kui Ettevõtte põhi- või kõrvaltegevusalaks ATKEAS § 20³ lg 3 p 1 tähenduses ning selline tegevus ei tohiks avaldada mõju võimalikule Ettevõtte kvalifitseerumisele intensiivseks gaasitarbimise ettevõtjaks ATKEAS § 20³ mõttes. Nimelt jääks Salvestuslahenduse omanikule elektrienergia vahendamine üsna piiratud mahuga tegevuseks. Lisaks toimuks Alternatiivi III raames Ettevõtte poolt elektrienergia vahendamine Salvestuslahenduse omanikule erandlikult, tulenevalt tehnoloogilistest piirangutest, ning ilma Ettevõtte poolse tulu teenimise taotluseta ning kavatsuseta tegutseda elektri müügi- või vahenduse tegevusalal.

Palume Maksu- ja Tolliameti seisukohta seoses taotluse punktis 2 esitatud küsimustega ning eeltoodud maksukäsitluse ja järelduste vastavusega kehtivatele maksuseadustele.

Kõigi küsimustega käesoleva taotluse kohta palun pöörduda allakirjutanu poole.

Lugupidamisega

Dmitri Rozenblat
vandeadvokaat

digitaalselt allkirjastatud